

Generell informasjon

Ferd er et familieeid norsk investeringsselskap som satser på verdiskapende eierskap i virksomheter og finansielle investeringer. I tillegg til den kommersielle virksomheten har selskapet et omfattende engasjement innenfor sosialt entreprenørskap. Ferd AS har hovedkontor i Strandveien 50, Lysaker

Ferd er eiet av Johan H. Andresen med familie. Andresen er styrets leder.

Selskapets regnskaper for 2015 ble vedtatt av styret 21. april 2016.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Ferd AS avlegger selskapsregnskapet i samsvar med Regnskapslovens § 3-9 og Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder.

Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelse av selskapsregnskapet. Regnskapsprinsippene er konsistente for like transaksjoner i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Investeringer i datterselskaper

Datterselskaper er selskaper der morselskapet Ferd AS direkte eller indirekte har kontroll. Ferd har kontroll over en investering dersom Ferd har beslutningsmakt over foretaket som det er investert i, er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra foretaket, og samtidig har mulighet til å bruke denne beslutningsmakt over foretaket til å påvirke den variable avkastningen.

Datterselskaper klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og måles til virkelig verdi. Verdiendringer på datterselskapene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av datterselskaper føres som netto driftsinntekt i resultatet.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper er selskaper der Ferd har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse innebærer at Ferd tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der Ferd har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Felleskontrollert virksomhet foreligger når virksomheten er regulert ved avtale som krever enstemmighet mellom deltakerne ved strategiske, finansielle og operasjonelle beslutninger.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden. Egenkapitalmetoden innebærer at Ferds andel av årets over- eller underskudd i investeringen presenteres på egen linje i resultatoppstillingen. Balanseført verdi av investeringen tillegges Ferds andel av totalresultatet i investeringen. Balanseført verdi av investeringer i tilknyttede selskaper klassifiseres som "Investeringer etter egenkapitalmetoden".

Unntaket fra bruk av egenkapitalmetoden i henhold til IAS 28 for investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet som eies av investeringsvirksomheter blir lagt til grunn for presentasjon av investeringene i forretningsområdet Ferd Capital. Disse investeringene innregnes til virkelig verdi med verdiendringer over resultat og klassifiseres som omløpsmidler i balansen. Verdiendringer på investeringene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av investeringene føres som netto driftsinntekt i resultatet.

Salgsinntekter

Selskapets salgsinntekter stammer i hovedsak fra levering av tjenester til andre selskaper i samme konsern og andre nærstående parter. Inntekter ved tjenestesalg regnskapsføres etter hvert som tjenesten utføres, så fremt fremdrift i leveransen og tilhørende inntekter og kostnader kan måles pålitelig.

Salgsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget og presenteres netto etter fradrag for rabatter, merverdiavgift og andre typer offentlige avgifter. Salgsinntekter presenteres som Andre inntekter i resultatet.

Omregning av utenlandsk valuta

Regnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som er den funksjonelle valuta til Ferd AS. Transaksjoner i utenlandsk valuta innregnes og måles i NOK på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til NOK basert på balansedagens kurs. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer innregnes i resultatet.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter utgjør en vesentlig del av Ferds balanse og er av vesentlig betydning for selskapets finansielle stilling og resultat. Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når selskapet blir part i instrumentets

kontraktsmessige forpliktelser og rettigheter. Alle finansielle instrumenter henføres til en av følgende kategorier, i samsvar med IAS 39, ved første gangs innregning:

- 1) Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi og endringer i verdi inngår i resultatet
- 2) Utlån og fordringer
- 3) Finansielle forpliktelser

Finansielle instrumenter klassifiseres som eiet for handelsformål og inngår i kategori 1. Derivater klassifiseres til handelsformål og som omløpsmidler. Balanseført verdi av rentederivater balanseføres som Renteinvesteringer.

Klassifisering av finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet i samsvar med IAS 39 kan også gjøres i henhold til "virkelig verdi opsjonen" i IAS 28.18. Instrumentet må ved førstegangs innregning vurderes til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet og tilfredsstillende visse kriterier. Det sentrale grunnlag for anvendelse av "virkelig verdi opsjonen" er at en gruppe finansielle eiendeler og forpliktelser forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at ledelsen vurderer inntjeningen etter samme prinsipp.

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer presenteres som kundefordringer, andre fordringer samt bankinnskudd i balansen.

Finansielle forpliktelser som ikke faller inn i kategorien eiet til handelsformål og som ikke vurderes til "virkelig verdi over resultatet" er klassifisert som andre forpliktelser. Leverandørgjeld og andre forpliktelser blir klassifisert som kortsiktig dersom gjelden forfaller innen ett år eller inngår i den ordinære driftssyklusen. Gjeld som har oppstått ved bruk av Ferd's lånefasilitet presenteres som langsiktig gjeld dersom Ferd både har mulighet til og intensjon om å rullere gjelden mer enn 12 måneder.

Innregning, måling og presentasjon av finansielle instrumenter i resultat og balanse

Kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen selskapet forplikter seg til å kjøpe eller selge instrumentet. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de avtalte rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller overføres til en annen part. Tilsvarende fjernes finansielle instrumenter fra balansen når selskapet i hovedsak har overført risiko og gevinstpotensialet ved eierskapet.

Finansielle instrumenter til "virkelig verdi over resultatet" innregnes ved anskaffelse til verdi notert i markedet på balansedagen eller beregnet på grunnlag av målbare markedsforhold på balansedagen. Transaksjonsutgiftene resultatføres. I påfølgende perioder måles instrumentene til virkelig verdi i henhold til markedsverdi eller ved bruk av anerkjente beregningsmetoder. Verdiendringer innregnes i resultatet.

Utlån og fordringer måles ved første gangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelene og forpliktelsene til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode, fratrukket eventuelt verdifall. Avsetning for verdifall gjøres for faktiske og mulige tap på krav. Ferd gjennomgår regelmessig utestående fordringer og utarbeider estimater for tap som danner grunnlag for de regnskapsmessige avsetningene. Tap ved verdifall på utlån og fordringer innregnes i resultatet.

Finansielle forpliktelser klassifisert som andre forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode.

Gevinst og tap ved realisasjon av finansielle instrumenter, endringer i virkelig verdi samt renteinntekt resultatføres i den perioden de oppstår. Utbytteinntekter innregnes når selskapet har juridisk krav på utbyttet. Netto inntekter knyttet til de finansielle instrumentene klassifiseres som driftsinntekter i resultatet.

Finansielle derivater og sikring

Ferd kan benytte finansielle derivater for å redusere det økonomiske tapet ved ugunstige bevegelser i valutakurser eller renter. Derivatene blir regnskapsført som finansielle instrumenter til virkelig verdi og verdiendringer inngår i resultatet. Ferd praktiserer ikke sikringsbøker i selskapsregnskapet.

Skatter

Skattekostnaden i resultatet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt på poster ført mot Andre inntekter og kostnader i oppstillingen av totalresultatet (OCI) er også ført mot totalresultatet. Skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden blir beregnet i samsvar med de lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Betalbar skatt for perioden beregnes basert på skattegrunnlaget, som avviker fra Resultat før skatt på grunn av resultatposter som kommer til inntekt eller fradrag i en annen periode (midlertidige forskjeller) eller resultatposter som aldri kommer til beskatning (permanente forskjeller).

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld samt skattevirkninger av underskudd til fremføring på balansedagen.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge slik at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Ved beregning av utsatt skatt og utsatt skattefordel benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og nominelle beløp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel

innregnes netto når det foreligger juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser, og selskapet er i stand til og har til hensikt å gjøre opp skatteforpliktelsen netto.

Varige driftsmidler

Investering i varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, med fradrag for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Påfølgende utgifter knyttet til driftsmiddelet balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler vil tilflyte selskapet og utgiften kan måles pålitelig, mens løpende vedlikehold resultatføres.

Varige driftsmidler avskrives systematisk over eiendelens utnyttbare levetid, normalt lineært. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmiddelet testet for nedskrivninger.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

Ved vurdering av verdifall, beregnes eller estimeres først eiendelens gjenvinnbare beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er det beløp som kan oppnås ved salg av en eiendel i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, med fradrag for salgsutgifter. Bruksverdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å skapes av fra en eiendel eller en kontantgenererende enhet.

Dersom balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp, resultatføres differansen som nedskrivning. Nedskrivninger reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Leieavtaler

Leieavtaler behandles enten som operasjonelle eller finansielle leieavtaler basert på det reelle innholdet i avtalene. Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap blir overført til leietaker, klassifiseres som finansielle leieavtaler. Ferd AS har for tiden kun leieavtaler klassifisert som operasjonelle.

Leievederlaget i operasjonelle leieavtaler resultatføres løpende og klassifiseres som andre driftskostnader.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i kontanter og kontantekvivalenter.

Pensjonskostnader og pensjonsmidler/-forpliktelser

Ytelsesbaserte ordninger

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Selskapets netto forpliktelse fra ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver plan. Forpliktelsen beregnes av aktuar og er et estimat på framtidige ytelser som ansatte har opptjent på balansedagen som følge av deres tjeneste i inneværende og tidligere perioder. Ytelsene er neddiskontert til nåverdi redusert med virkelig verdi av pensjonsmidler.

Den delen av periodens netto pensjonskostnad som består av årets pensjonsopptjening, avkortning og oppgjør av pensjonsordninger, planendringer samt periodisert arbeidsgiveravgift, inkluderes i lønnskostnader i den perioden den ansatte har jobbet og dermed opptjent pensjonsrettighetene, mens netto rentekostnad på pensjonsforpliktelsen fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene, resultatføres som finanskostnader i samme periode. Positive og negative estimatavvik føres som andre inntekter og kostnader i totalresultatet i den perioden de er identifisert.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid når endringene ikke er innvunnet umiddelbart. Gevinster eller tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet når avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når selskapet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes framtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Innskuddsbaserte ordninger

Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Avsetninger

Selskapet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsens størrelse kan måles pålitelig. Beløpet som innregnes som regnskapsmessig avsetning er beste estimat på balansedagen for vederlaget som vil kreves for å gjøre opp forpliktelsen,

diskontert til nåverdi dersom effekten av diskontering er vesentlig.

Utbytte

Utbytte og utdeling av konsernbidrag som foreslås av styret, klassifiseres som kortsiktig gjeld i regnskapet, i samsvar med unntaksregelen i "Forskrift om forenklet regnskapsstandard" § 3-1, 1. ledd nr 4, gitt i medhold av Regnskapslovens § 3-9.

Driftssegmenter

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i selskapets resultat før skattekostnad for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis den ordinære driften, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

Nærstående parter

Parter anses å være nærstående hvis en part har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse ovenfor den annen part. Parter er også nærstående dersom de er underlagt tredje persons eller foretaks felles kontroll, eventuelt hvor den ene parten er underlagt betydelig innflytelse og den andre felles kontroll. En person eller et nært medlem av en persons familie er nærstående dersom vedkommende har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket. Selskaper kontrollert eller under felles kontroll av nøkkelpersoner i ledelsen anses også som nærstående parter. Alle transaksjoner mellom nærstående parter gjennomføres i henhold til etablerte avtaler og prinsipper.

Nye regnskapsstandarder etter IFRS

Regnskapet er avlagt etter standarder utgitt av International Accounting Standards Board (IASB) og International Financial Reporting Standards - Interpretations Committee (IFRIC) som har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1.1.2015 eller tidligere.

Nye og reviderte standarder som er tatt i bruk av Ferd med virkning fra regnskapsåret 2015:

Ferd har ikke implementert nye standarder i [2015](#)

Nye og reviderte standarder som ikke er tatt i bruk av Ferd:

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 vil erstatte dagens IAS 39. Prosjektet er delt opp i flere faser. Første fase omhandler klassifikasjons- og målereglene. Klassifikasjons- og målereglene for finansielle forpliktelser i IAS 39 videreføres i all hovedsak. Bruk av amortisert kost og virkelig verdi videreføres som grunnlag for måling. Konkrete definerte instrumenter får krav om måling til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført mot utvidet resultat. Alle øvrige instrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

Fase 2 omhandler nedskrivning av finansielle instrumenter, og med endringene følger en vridning fra å gjøre avsetninger for påløpte tap til forventede tap. Med den nye standarden er det altså ikke lenger behov for en konkret tapshendelse for at det skal gjøres avsetning for kredittap. Det skal gjøres avsetninger for estimerte tap og endringer i disse estimatene skal også løpende resultatføres. Endringen vil særlig ha konsekvenser for banker og utlånsvirksomheter, men også Ferd-konsernet, som har betydelige fordringer fra salg av varer og tjenester forventes berørt til en viss grad.

Fase 3 omhandler sikringsbøker, og reglene i IFRS 9 er betydelig mer fleksible enn i IAS 39. Flere typer instrumenter kvalifiserer som sikringsinstrumenter, flere typer risiko kan sikres, og ikke minst er de strenge effektivitetskravene i IAS 39 lempet på. I stedet for å teste effektiviteten er det i IFRS 9 innført et prinsipp om en kvalitativ økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument, sikringsobjekt og risiko. Til gjengjeld er det innført flere notekrav knyttet til foretakets sikringsstrategi.

Implementeringsdato for IFRS 9 er satt for regnskaper som starter 1.1.2018, men EU har ikke godkjent bruk av standarden ennå. Ferd avventer foreløpig IFRS 9, men vil anvende IFRS 9 når den blir pliktig.

IFRS 15 Inntektsføring

IFRS 15 er en felles standard for regnskapsføring av inntekter fra kunder og erstatter IAS 18 Driftsinntekter, IAS 11 Anleggskontrakter, IFRIC 13 Kundelojalitetsprogrammer, IFRIC 15 Avtaler om bygging av fast eiendom, IFRIC 18 Overføring av eiendeler fra kunder og SIC 31 Byttehandel vedrørende reklametjenester. IFRS 15 omhandler kun inntekter fra kontrakter med kunder. Inntekter knyttet til gjelds- og egenkapitalinstrumenter som tidligere var omfattet av IAS 18, er nå lagt under IAS 39 (og IFRS 9 når implementert).

Hovedprinsippet i IFRS 15 er at innregning av inntekter skal gjøres på en slik måte at inntektsføringen gir et riktig bilde av hvordan vederlag for leveranse av varer og tjenester tilflyter foretaket. IFRS 15 innfører en fem-trinns modell for inntektsføring, hvor kundekontrakter skal identifiseres og dekomponeres i separate leveringsforpliktelser som skal prises og innregnes separat.

Standarden har fått ikrafttredelse for regnskapsår som begynner 1. januar 2018, men standarden er foreløpig ikke godkjent av EU. Ferd AS har som investeringsforetak svært begrenset med inntekter fra kundekontrakter og vil sannsynligvis ikke påvirkes av implementeringen av standarden.

IFRS 16 Leieavtaler

IFRS 16 erstatter eksisterende IFRS-standard for leieavtaler, IAS 17 Leieavtaler. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden (leietager) og tilbyder (utleier). Den nye standarden krever at leietager innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra dagens prinsipper. For utleier viderefører IFRS 16 i det alt vesentlige eksisterende prinsipper i IAS 17. I tråd med dette skal en utleier fortsette å klassifisere sine leieavtaler som operasjonelle eller finansielle leieavtaler, og regnskapsføre disse to typene leieavtaler forskjellig.

Standarden har fått ikrafttredelse for regnskapsår som begynner 1. januar 2019, men standarden er foreløpig ikke godkjent av EU. Standarden forventes ikke å ha vesentlige konsekvenser for Ferd AS

NOTE 2 ESTIMATER OG SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Ledelsen har benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelsen av regnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og noteopplysninger. Estimater og forutsetninger som er lagt til grunn for verdsettelse er basert på historisk erfaring og andre faktorer som vurderes å være relevante for estimatet på balansedagen. Estimatenes kan avvike fra faktiske resultater. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hovedpostene hvor estimater vil ha stor innvirkning på regnskapsførte verdier er omtalt under. Metode for estimering av virkelig verdi på finansielle eiendeler er også beskrevet under.

Ferd er av den oppfatning at estimatene på virkelig verdi reflekterer rimelige estimater og forutsetninger for alle vesentlige faktorer som partene i en uavhengig transaksjon forventes å vektlegge, inkludert de faktorer som har innvirkning på forventet kontantstrøm, og av graden av risiko forbundet med disse.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle eiendeler

Ferds balanse består av en stor andel finansielle eiendeler som bokføres til virkelig verdi. Måling til virkelig verdi av de finansielle eiendelene vil i ulik grad være påvirket av estimater og forutsetninger knyttet til blant annet fremtidige kontantstrømmer, avkastningskrav og rentenivå. Det er størst usikkerhet knyttet til fastsettelse av virkelig verdi på de unoterte finansielle eiendelene.

Noterte aksjer og andeler

Virkelig verdi av finansielle eiendeler som omsettes i aktive og likvide markeder fastsettes til noterte markedspriser på balansedagen (markedets offisielle sluttkurs), og verdifastsettelsen innebærer således begrenset estimatusikkerhet.

Unoterte aksjer og andeler

Posten "Unoterte aksjer og andeler" består av unoterte aksjer og investeringer i Private Equity fond. Virkelig verdi estimeres ved hjelp av anerkjente verdsettelsesmodeller. Bruken av disse modellene krever innleggelse av data som dels består av noterte markedspriser og dels estimater om fremtidig utvikling, samt vurderinger vedrørende en rekke faktorer som eksisterer på balansedagen.

Hedgefond

Hedgefondene er eksternt forvaltet. Ferd mottar månedlige, kvartalsvise eller halvårlige estimater på virkelig verdi fra forvalterne. Estimatenes blir etterprøvd av uavhengige administratorer. I tillegg utøves det en rimelighetsvurdering av fondenes samlede avkastning mot referanseindekser.

Renteinvesteringer

Virkelig verdi av renteinvesteringer verdsettes ut fra noterte markedskurser. Dersom det ikke finnes markedskurser på renteinvesteringen, verdsettes renteinvesteringen i samsvar med prismodeller basert på gjeldende rentekurve og eksterne kredittrater.

Derivater

Virkelig verdi av derivater verdsettes ut fra noterte markedskurser. Der markedskurs ikke er tilgjengelig, beregnes verdien utfra gjeldende rentekurve og andre relevante faktorer.

Fastsettelse av virkelig verdi på datterselskaper med eiendommer

Ferd har datterselskaper med eiendommer som verdsettes til virkelig verdi. Virkelig verdi fastsettes til neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer og estimatet vil være påvirket av forventede fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav. Hovedprinsippene for fastsettelse av kontantstrømmer og avkastningskrav er beskrevet under.

Fremtidige kontantstrømmer baseres på følgende forhold:

- Eksisterende kontrakter
- Forventet fremtidig utleie
- Forventet ledighet

Avkastningskravet fastsettes til risikofri rente tillagt risikopremie for eiendommen.

Risikopremien baseres på:

- Beliggenhet
- Standard
- Forventet markedsutvikling
- Leienivå sammenlignet med resten av markedet
- Kvalitet på leietakers soliditet
- Eiendomsspesifikk kunnskap

Dersom det er gjort transaksjoner av sammenlignbare eiendommer nært opp mot balansedagen, benyttes disse verdien som en kryssreferanse for verdsettelsen.

Næringseiendommer som ikke er utleid og eiendommer som inngår i utbyggingsprosjekter verdsettes normalt ved uavhengig takst.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle datterselskaper og datterselskaper eid av forretningsområdet Ferd Capital

Ferd AS eier investeringer indirekte gjennom datterselskaper som er holdingselskaper for disse investeringene. Virkelig verdi av disse datterselskapene er verdsatt til bokført verdi av egenkapitalen, for deretter å justere for ikke bokførte verdiendringer på de underliggende investeringene. De underliggende investeringene er verdsatt etter de samme prinsipper og metoder som Ferd AS' direkteinvesteringer.

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering. Ferd har følgende 4 forretningsområder:

Ferd Capital er en langsiktig investor som arbeider aktivt med selskapene i eierperioden for å sikre en best mulig verdiutvikling. Ferd Capital består av tre mandater: Ikke-børstnoterte selskaper, børstnoterte selskaper og Special Investments. Special Investments er et mandat i oppstartsfasen.

Ferd Capitals største investeringer per 31.12.2015 er:

- Elopak (100 prosent eierandel) er en av verdens ledende leverandører av emballasjesystemer for flytende næringsmidler. Med en organisasjon og samarbeidspartnere i mer enn 40 land, selges og markedsføres selskapets produkter i over 100 land.
- Aibel (49 prosent eierandel) er en ledende leverandør til internasjonal oppstrøms olje- og gassindustri med fokus på norsk sokkel. Selskapet står for drift, vedlikehold og modifikasjoner av offshore- og landbaserte anlegg, og leverer også komplette produksjons- og prosessanlegg.
- TeleComputing (96 prosent eierandel) er en ledende leverandør av IT-tjenester til små og mellomstore bedrifter i Norge og Sverige. Selskapet leverer nettbaserte applikasjoner og kundetilpassede drifts- og outsourcingtjenester.
- Interwell (58 prosent eierandel) er en ledende norsk leverandør av høyteknologiske brønnverktøy til den internasjonale olje- og gassindustrien. Selskapets viktigste marked er norsk kontinentalsokkel, men har i de senere årene etablert en tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt.
- Swix Sport (100 prosent eierandel) utvikler, produserer og markedsfører skismøring, staver, tilbehør og tekstiler til sport og aktiv fritid. Selskapet har en omfattende virksomhet i Norge og utlandet.
- Mestergruppen (95 prosent eierandel) er en ledende aktør i det norske byggevaremarkedet med fokus på den profesjonelle delen av markedet. Selskapets virksomhet omfatter salg av byggevarer, tomte- og prosjektutvikling og hus- og hyttekjeder.
- Servi (100 prosent eierandel). Servi utvikler og produserer kundespesifikke hydraulikksystemer, sylindere og ventiler til offshore, maritim og landbasert industri.
- Petroleum Geo-Services (10,1 prosent eierandel). Petroleum Geo-Services (PGS) leverer blant annet seismikk, elektromagnetiske tjenester og reservoaranalyser til oljeselskaper som driver offshorevirksomhet over hele verden.
- Fjord Line (38,5 prosent eierandel). Fjord Line er et moderne rederi som tilbyr trygg og behagelig sjøtransport mellom Norge, Danmark og Sverige. I tillegg til passasjertrafikk har Fjord Line god kapasitet på frakt av alle typer nyttekjøretøy og gods, som håndteres av rederiets cargoavdelinger i Norge og Danmark

Ferd Invest investerer i hovedsak i børstnoterte nordiske aksjeselskaper, ambisjonen er å slå en nordisk aksjeindeks (MSCI Nordic Mid Cap Index). Investeringsteamet fokuserer ikke på referanseindeksen i forvaltningen av porteføljen, men er opptatt av selskapene de investerer i og utviklingen i disse.

Ferd Hedgefond består av to mandater. Hedgefond foretar investeringer i ulike typer hedgefond som forvaltes av hedgefondmiljøer i utlandet. Målsetningen er å oppnå attraktiv risikostyrt avkastning, både i absolutt forstand og relativt til hedgefondindeksen (HFRI FoF: Conservative Index). I Global Fund Opportunities mandatet (GFO), kan Ferd Hedgefond investere i eksternt forvaltede muligheter som ikke passer inn i hedgefondporteføljen, men som er attraktive sett opp i mot Ferd's samlede portefølje og bidrar til å spre risikoen i konsernet.

Ferd Eiendom er en aktiv eiendomsinvestor med ansvar for konsernets eiendomssatsing. Utvikling skjer i hovedsak innenfor boligprosjekter, utvikling og bygging av nye kontorbygg og utvikling av lager/kombinasjonsbygg. Ferd Eiendom gjennomfører prosjekter alene eller i samarbeid med utvalgte partnere. Det gjøres også rene finansielle eiendomsinvesteringer.

Øvrig virksomhet består hovedsakelig av investeringer i eksternt forvaltede private equity fond og hedgefond kjøpt i annenhåndmarkedet. Disse investeringene har mindre behov for løpende daglig oppfølging og derfor overvåkes av ledelsen. I Øvrig virksomhet inngår også finansielle instrumenter ledelsen kan benytte for å justere den samlede risikoeksponering. I tillegg inngår kostnader til selskapets ledelse, stab og internbank.

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2015						
Driftsinntekter	2 684 932	319 149	1 419 496	144 630	336 008	465 648
Driftskostnader	- 120 681	- 33 006	- 9 181	- 11 570	- 20 298	- 46 626
Driftsresultat	2 564 250	286 143	1 410 316	133 060	315 710	419 022
Balanse 31.12.15						
Investeringer i datterselskaper	11 440 623	8 919 426			2 423 020	98 177

Investeringer klassifisert som omløpsmidler	14 740 904	1 573 941	6 218 513	3 887 561	130	3 060 759
Bankinnskudd / trekk på konsernkonto	3 285	18 240	53 061	41 352	- 439 971	330 603
Øvrige eiendeler	515 464	104 811	27 132	95 173	63 399	224 950
Sum eiendeler	26 700 277	10 616 418	6 298 707	4 024 085	2 046 577	3 714 489

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2014						
Driftsinntekter	736 789	-1 265 018	665 319	96 213	274 100	966 175
Driftskostnader	- 153 015	- 49 929	- 8 734	- 8 293	- 20 323	- 65 736
Driftsresultat	583 775	-1 314 946	656 585	87 920	253 777	900 439
Balanse 31.12.14						
Investeringer i datterselskaper	10 824 395	8 614 104			2 130 528	117 345
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	13 466 817	931 482	5 645 278	2 869 671	130	5 895 784
Bankinnskudd / trekk på konsernkonto	371 542	769 191	11 390	- 157 173	248 456	- 554 033
Øvrige eiendeler	1 536 480	2 334	3 903	146 557	138 795	1 628 101
Sum eiendeler	26 199 234	10 317 111	5 660 572	2 859 054	2 517 909	4 844 589

NOTE 4

**INNETEKTER FRA
FINANSIELLE
INVESTERINGER**

Beløp i NOK 1 000	Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer	Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	Sum
Investeringer i datterselskaper	270 010	498 597		768 607
Noterte aksjer og andeler	160 055	134 741	984 989	1 279 785
Unoterte aksjer og andeler	16 766	- 243 420	44 687	- 181 967
Hedgefond	159 060	- 21 576	659 234	796 718
Sum 2015	605 891	368 342	1 688 910	2 663 143

Beløp i NOK 1 000	Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer	Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	Sum
Investeringer i datterselskaper	765 179	-1 904 662		-1 139 483
Noterte aksjer og andeler	156 786	- 414 465	972 475	714 795
Unoterte aksjer og andeler		- 46 840	13 517	- 33 322
Hedgefond	28 869	749 608	389 638	1 168 115
Sum 2014	950 834	-1 616 359	1 375 630	710 105

**FINANSIELLE
INSTRUMENTER
OG BRUK AV
VIRKELIG
VERDI**

NOTE 5

Ferds prinsipper ved måling til virkelig verdi, generelt

Ferd benytter den verdsettelsesmetode som ansees å gi det mest representative estimatet på en antatt salgsverdi. Et slikt salg forutsettes gjennomført i en velordnet transaksjon på balansedagen. Dette innebærer at for alle eiendeler der det finnes observerbar markedsinformasjon, eller der det nylig er gjennomført en transaksjon, benyttes disse kurser (markedsmetoden). Når en kurs for en identisk eiendel ikke er observerbar, beregnes virkelig verdi ved hjelp av en annen verdsettelsesmetode. Ved verdsettingen benytter Ferd relevante og observerbare data i størst mulig grad.

For alle investeringer der verdien fastsettes ved bruk av en annen verdsettelsesmetode enn markedsmetoden, gjøres det analyser av endringen i verdi fra periode til periode. Det gjennomføres grundige analyser på flere nivåer, både av overordnet i forretningsområdet, av Ferds konsernledelse og til slutt av Ferds styre. Det utarbeides sensitivitetsanalyser for de mest sentrale og kritiske inndata i verdsettelsesmodellen, og i enkelte tilfeller foretas kontrollberegninger av verdsettelsen ved bruk av alternative verdsettelsesmetoder for å bekrefte den beregnede verdi.

Ferd er konsekvent i bruken av verdsettelsesmetode, og endrer normalt ikke prinsippene for verdsettelsen. Endring av prinsipper vil gi lav pålitelighet i rapporteringen og svekket sammenlignbarhet fra periode til periode. Prinsipp for verdsettelse og bruk av verdsettelsesmetode fastsettes for investeringen før den gjennomføres og endres kun unntaksvis og bare dersom endringen fører til en måling som under omstendighetene er mer representativ for virkelig verdi.

Verdsettelsesmetoder

Verdien av datterselskaper er fastsatt ved ta utgangspunkt i selskapenes bokførte egenkapital og justere for ikke bokførte verdiendringer. Underliggende investeringer verdsettes etter samme prinsipper som investeringer eid direkte i Ferd AS, som beskrevet nedenfor.

Investeringer i børsnoterte aksjer verdsettes ved bruk av markedsmetoden. Børskurs for siste gjennomførte transaksjon på markedsplassen legges til grunn.

Investeringer i unoterte aksjer som blir forvaltet internt, verdsettes normalt basert på en inntjeningsmultiplere. Ved beregning av verdi (Enterprise Value - EV) benyttes for eksempel EV / EBITDA, EV / EBITA, EV / EBIT og EV / (EBITDA - CAPEX). Ferd innhenter relevante multiplere for sammenlignbare selskaper. Multiplene for porteføljeselskapene justeres dersom forutsetningene ikke er like med peer group. Slike forutsetninger kan bestå av kontrollpremie, likviditetsrabatt, vekstforutsetninger, marginer eller tilsvarende. Selskapets resultat som benyttes i verdsettelsen normaliseres for engangseffekter. Til slutt beregnes egenkapitalverdi ved å gjøre fradrag for netto rentebærende gjeld. Dersom det har skjedd en uavhengig transaksjon i verdipapiret, benyttes denne normalt som grunnlag for vår verdsettelse.

Verdsettelse av investeringer i eksternt forvaltede private equity- og hedgefond er basert på rapportert verdi fra fondene (NAV). Ferd gjør en kritisk vurdering av om rapportert NAV kan legges til grunn.

Den delen av hedgefondporteføljen som rapporteres under Øvrig er kjøpt i annenhåndsmarkedet, ofte med en betydelig rabatt i forhold til rapportert verdi fra fondene (NAV). Ved måling av disse hedgefondene innhentes anslag fra flere eksterne meglere for å vurdere hvilken rabatt disse hedgefondene omsettes til, sammenlignet med siste rapporterte NAV. Ferd gjør en vurdering av megleranslagene, anslår beste estimat for rabatt og benytter dette estimatet ved verdsettelse av hedgefondene.

Utleieeiendommer er verdsatt ved diskontering av fremtidige forventede kontantstrømmer. Verdien av eiendommer som inngår i byggeprosjekter vurderes løpende til antatt salgsverdi. Verdien oppnår ofte et skifte ved oppnådde milepæler. Periodevis sammenlignes våre beregnede verdier mot uavhengige takster.

Nedenfor følger en oversikt over bokført verdi og virkelig verdi av selskapets finansielle instrumenter samt hvordan disse er behandlet i regnskapet. Tabellen er utgangspunkt for den videre informasjonen om selskapets finansielle risiko og henviser til påfølgende noter.

Beløp i NOK 1 000	Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter målt til amortisert kost		SUM	Virkelig verdi
		Utlån og fordringer	Finansiell forpliktelse		
Anleggsmidler					
Investeringer i datterselskaper	11 440 623			11 440 623	11 440 623
Andre langsiktige fordringer		100 841		100 841	100 841
Sum 2015	11 440 623	100 841		11 541 464	11 541 464
Sum 2014	10 824 395	841		10 825 236	10 825 236

Omløpsmidler

Kortsiktige fordringer mot selskap i samme konsern		118 691	118 691	118 691
Andre kortsiktige fordringer		286 656	286 656	286 656
Noterte aksjer og andeler	7 283 017		7 283 017	7 283 017
Unoterte aksjer og andeler	2 144 722		2 144 722	2 144 722
Hedgefond	5 177 254		5 177 254	5 177 254
Renteinvesteringer	135 912		135 912	135 912
Bankinnskudd		3 285	3 285	3 285
Sum 2015	14 740 904	408 633	15 149 537	15 149 537
Sum 2014	13 501 782	1 862 113	15 363 895	15 363 895

Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld		1 217	1 217	1 217
Offentlige avgifter		6 195	6 195	6 195
Gjeld til selskap i samme konsern		71 125	71 125	71 125
Annen kortsiktig gjeld	73 578	32 002	105 580	105 580
Sum 2015	3 079	1 439 052	1 442 132	1 442 132
Sum 2014	3 079	1 439 052	1 442 132	1 442 132

Virkelig verdi hierarki - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Ferd inndeler eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi i balansen i et hierarki basert på grunnlaget for verdsettelsen. Hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler uten justeringer. Et aktivt marked kjennetegnes ved at det gjøres transaksjoner i markedet i verdipapiret med tilstrekkelig hyppighet og volum. Prisinformasjonen skal være løpende oppdatert og representere forventet salgsvederlag. Kun børsnoterte aksjer blir vurdert som nivå 1 investeringer.

Nivå 2: På nivå 2 klassifiseres investeringer hvor det finnes noterte priser, men markedene tilfredsstillers ikke kravene for å regnes som aktive. I tillegg vurderes investeringer hvor verdsettelsen i sin helhet kan avledes fra verdien av andre noterte priser, herunder verdi på underliggende verdipapirer, rentenivå, valutakurs eller lignende. Finansielle derivater som renteswaper og valutaterminer vurderes også som nivå 2 investeringer. Ferd's hedgefondportefølje vurderes å tilfredsstillers kravene til nivå 2. Disse fondene består av sammensatte porteføljer av aksjer, rentepapirer, råvarer og andre omsettelige derivater. For slike fond rapporteres verdi (NAV) løpende og den rapporterte NAV benyttes ved transaksjoner i fondet.

Nivå 3: Alle Ferd's øvrige investeringer vurderes på nivå 3. Dette gjelder investeringer der all informasjon eller deler av informasjonen om verdi ikke kan observeres i markedet. Ferd benytter også verdsettelsesmodeller for investeringer der aksjen har liten eller ingen omsetning. Verdipapirer som verdsettes basert på noterte priser eller rapportert verdi (NAV), men hvor det må gjøres vesentlige justeringer vurderes også på nivå 3. For Ferd gjelder dette private equity- og andre fondsinvesteringer rapportert under øvrige der rapportert NAV må justeres for rabatter. En avstemming i bevegelsen av eiendelene på nivå 3 er vist i en egen tabell.

Ferd allokterer hver enkelt investering til sitt respektive nivå i hierarkiet ved anskaffelse. Overføringer fra et nivå til et annet skjer kun unntaksvis og utelukkende dersom det er skjedd endringer av betydning for nivåinndelingen ved den finansielle eiendelen. Dette kan skje eksempelvis ved at en unotert aksje har blitt børsnotert eller tilsvarende. En overføring mellom nivåene vil i så tilfelle gjøres når Ferd er blitt kjent med endringen.

Tabellen viser hvilket nivå i verdsettelseshierarkiet de ulike målemetodene for konsernets finansielle eiendeler målt til virkelig verdi vurderes å befinne seg:

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2015
Investeringer i datterselskaper			11 440 623	11 440 623
Andre kortsiktige fordringer				
Noterte aksjer og andeler	7 283 017			7 283 017
Unoterte aksjer og andeler			2 144 722	2 144 722
Hedgefond		3 887 561	1 289 693	5 177 254
Renteinvesteringer		135 912		135 912
Annen kortsiktig gjeld		- 73 578		- 73 578
Sum 2015	7 283 017	3 949 894	14 875 038	26 107 949

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2014
Investeringer i datterselskaper			10 824 395	10 824 395
Andre kortsiktige fordringer		34 964		34 964
Noterte aksjer og andeler	6 622 552			6 622 552
Unoterte aksjer og andeler			2 215 184	2 215 184
Hedgefond		2 869 671	1 759 410	4 629 081
Annen kortsiktig gjeld		- 3 079		- 3 079
Sum 2014	6 622 552	2 901 556	14 798 989	24 323 097

Avstemming av bevegelsen i eiendeler på nivå 3

Beløp i NOK 1 000	IB 01.01.15	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet	UB 31.12.15
Investeringer i datterselskaper	10 824 395	117 630		498 597		11 440 623
Unoterte aksjer og andeler	2 215 184	486 274	- 358 003	-243 420	44 687	2 144 722
Hedgefond	1 759 410	199 069	- 730 396	- 445 596	507 206	1 289 693
Sum	14 798 989	802 973	-1 088 399	- 190 419	44 687	14 875 038

Beløp i NOK 1 000	IB 01.01.14	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet	UB 31.12.14
Investeringer i datterselskaper	11 403 639	1 325 568	- 150	-1 904 662		10 824 395
Unoterte aksjer og andeler	2 922 904	153 471	- 647 684	- 93 388	- 120 119	2 215 184
Hedgefond	2 001 380	91 680	- 901 293	567 643		1 759 410
Sum	16 327 923	1 570 719	-1 549 127	-1 430 407	- 120 119	14 798 989

Oversikt over benyttede inndata og sensitivitetsanalyse

Nedenfor presenteres en oversikt over de mest sentrale forutsetninger benyttet ved måling av virkelig verdi av Ferd's investeringer, allokert til nivå 3 i hierarkiet. Vi viser også hvor sensitive verdien av investeringene er for endringer i forutsetningene.

Beløp i NOK 1 000	Balanseført verdi per 31.12.15	Benyttede og implisitte EBITDA multipler	Verdi, dersom multiplere reduseres med 10 prosent	Verdi, dersom multiplere økes med 10 prosent	Benyttet diskonteringsrente	Verdi, dersom renten økes med 1 prosentpoeng	Verdi, dersom renten reduseres med 1 prosentpoeng
Investering i Ferd Eiendom AS 1)	2 423 426				7,0% - 11,7%	2 094 119	2 911 119
Øvrige investeringer i datterselskaper	9 017 197	9,2 - 15,7	7 638 197	10 396 197			
Unoterte aksjer og andeler 2)	402 777						
					Estimerte rabatter ihht meglere	Verdi dersom rabatten økes med 10	Verdi dersom rabatten reduseres med 10

Beløp i NOK 1 000		(intervall)	prosent	prosent
Hedgefond 3)	1 289 693	1 % - 83 %	1 190 048	1 389 338

1) Ca 68 % av Ferd Eiendom AS' portefølje er utleieeiendommer og sensitive for endring i diskonteringsrente.

2) Ca 19 % av verdien av unoterte aksjer og andeler er sensitive for endring i multippel. De øvrige investeringene er verdsatt basert på rapportert NAV uten at Ferd har mulighet til å regne på sensitiviteten, selv om multipler sannsynligvis er benyttet ved fastsettelsen av NAV.

3) Ca 80 % av hedgefondene på nivå 3 er sensitive for endring i rabatt.

Det har i perioden ikke vært vesentlige endringer knyttet til selskapets risikostyring.

VERDIFALLSRISIKO OG ALLOKERING AV KAPITAL

Ferds allokering av kapitalen må være i tråd med eiers risikotoleranse. Et mål på denne risikotoleranse er hvor stort verdifall målt i kroner eller prosent eier aksepterer i tilfelle markedene Ferd er eksponert mot skulle oppleve kraftige og raske fall. Ferds totalportefølje skal normalt ha maksimalt 35 prosent verdifallsrisiko. Verdifallsrisikoen legger føringer på hvor stor andel av egenkapitalen som kan være investert i aktiva med høy risiko for verdifall. Dette måles og følges opp ved hjelp av stresstester. Tapsrisikoen blir vurdert som et mulig samlet verdifall uttrykt i kroner og som prosent av egenkapitalen. Ferds langsiktighet gjør at eier kan akseptere store svingninger i verdijustert egenkapital.

KATEGORIER AV FINANSIELL RISIKO

Likviditetsrisiko

Ferd har likviditet i fokus. Ferd legger til grunn at avkastningen fra finansielle investeringer skal bidra til å dekke løpende renteutgifter. Det er derfor viktig at Ferds balanse er likvid og at muligheten til å realisere aktiva samsvarer godt med løpetiden på gjelden. Ferd stiller krav om at under normale markedsforhold skal minst 4 milliarder kroner av de finansielle investeringene bestå av aktiva som kan realiseres i løpet av et kvartal. Dette ivaretas først og fremst gjennom investeringer i børsnoterte aksjer og hedgefond. Forøvrig henvises til informasjon om Ferds lånefasiliteter, herunder oversikt over forfallsstruktur på gjelden i [note 16](#).

Valutarisiko

Ferd har et bevisst forhold til valutaeksponering. Vi legger til grunn at Ferd alltid vil ha en viss andel av egenkapitalen investert i euro, amerikanske dollar og svenske kroner, og sikrer derfor normalt ikke valutaeksponering til norske kroner. Dersom eksponeringen i en valuta er vurdert som for høy eller lav reguleres valutaeksponeringen gjennom å ha lån på morselskapsnivå i den respektive valuta, eller ved bruk av derivater.

Ferd har følgende utestående valutaderivater på morselskapsnivå per 31.12.15:

Beløp i NOK 1 000	Valutakjøp		Valutasalg	
	Valuta	Beløp	Valuta	Beløp
		3 486		
	NOK	070	USD	- 400 000
		1 913		
	NOK	430	EUR	- 200 000

SENSITIVITETSANALYSE, VERDIFALLSRISIKO INVESTERINGSVIRKSOMHET

Stresstesten er basert på en inndeling av Ferds egenkapital i ulike aktivaklasser, som utsettes for verdifall som følger:

- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Kronekursen styrkes 10 prosent

For å nyansere beregningene gjøres det en vurdering av om Ferds investeringer antas å falle mer eller mindre enn markedet. Det legges for eksempel til grunn at de unoterte investeringene i et stresstestscenario har et verdifall på 1,0-1,3 ganger det norske aksjemarkedet.

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Kursrisiko: Norske aksjer faller 30 %	-4 100 000	-4 200 000
Kursrisiko: Internasjonale aksjer faller 20 %	-1 700 000	-1 700 000
Kursrisiko: Eiendom faller 10 %	- 300 000	- 300 000
Valutarisiko: Kronekursen styrkes med 10 %	-1 200 000	-1 100 000
Sum verdifall i verdijustert egenkapital	-7 300 000	-7 300 000

Verdifall i % av verdijustert egenkapital	28%	31%
---	-----	-----

NOTE 7

AKSJER OG ANDELER I ANDRE SELSKAPER MED EIERANDEL
OVER 10 %

	Forretningskontor	Eierandel
Datterselskap		
Elopak AS	Røyken	100,0 %
FC Well Invest AS	Bærum	100,0 %
FC-Invest AS	Bærum	100,0 %
Ferd Aibel Holding AS	Bærum	100,0 %
1912 Top Holding AS	Bærum	99,5 %
Ferd Eiendom AS	Bærum	100,0 %
Ferd Malta Holdings Ltd	Malta	100,0 %
Ferd MG Holding AS	Bærum	99,2 %
Ferd Sosiale Entreprenører AS	Bærum	100,0 %
Norse Crown Company Ltd. AS	Bærum	100,0 %
Swix Sport AS	Oslo	100,0 %
Anleggsaksjer og -andeler > 10 % eierandel		
Herkules Capital I AS		40,0 %
Omløpsaksjer og andeler > 10 % eierandel		
Fjord Line AS		38,5 %
Credo Invest Nr 9 AS		51,3 %
Energy Ventures II AS		26,0 %
Energy Ventures II KS		22,1 %
Energy Ventures III AS		25,0 %
Energy Ventures III GP LP		25,0 %
Energy Ventures III LP		18,7 %
Herkules Private Equity Fund II (LP-I) Limited		74,5 %
Herkules Private Equity Fund III (LP-I) Limited		25,1 %
Intera Fund I		12,0 %
Marical Inc		22,4 %
NMI AS		12,5 %
NMI Fund III		28,4 %
NMI Global		12,5 %
NMI Frontier		12,5 %
Petroleum Geo-Services ASA		10,1 %
SPV Herkules II LP		81,5 %

NOTE 8

SKATTER

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Skattekostnad består av		
Betalbar inntektsskatt	69 025	156 567
Endring i utsatt skatt	136 730	95 395
Skatt relatert til tidligere år	- 16 877	765
Betalt kildeskatt	13 030	
Skattekostnad	201 908	252 727

Betalbar skatt i balansen

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Årets betalbare skatt	69 025	156 567
Avgitt konsernbidrag	- 59 558	- 112 683
Betalbar skatt fra tidligere år	- 9 467	2 457
Betalbar skatt i balansen		46 341

Avstemming fra nominell til effektiv skattesats

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Resultat før skattekostnad	2 024 665	787 492
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (27 %)	546 660	212 623
Ikke skattepliktige gevinster/tap og utdelinger på verdipapirer	- 414 993	- 438 059
Urealiserte verdiendringer på verdipapirer	- 10 890	580 273
Justering av skatt tidligere perioder	- 16 877	765
Betalt kildeskatt	13 030	
Skatt ført over OCI	- 522	
Effekt av endring i skattesats	- 28 789	
Justering av utsatt skatt tidligere perioder *)	112 095	- 106 804
Skatteeffekten av andre permanente forskjeller	2 194	3 929
Skattekostnad	201 908	252 727
Effektiv skattesats	10,0 %	32,1 %

Utsatt skatt

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Fordringer	- 5 321	- 9 213
Gevinst- og tapskonto	3 069	4 143
Finansielle instrumenter	- 10 113	8 609
Varige driftsmidler	234	199
Avsetninger	5 323	4 583
Netto pensjoner	- 7 502	- 6 658
Aksjer og andeler	413 491	376 027
Fremførbart underskudd *)	- 39 322	- 154 563
Balanseført verdi 31.12, utsatt skatteforpliktelse	359 859	223 128

Endring i netto balanseført utsatt skatt

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Balanseført verdi 1.1.	223 128	128 054
Resultatført i perioden	137 253	95 395
Skatt ført mot totalresultatet (estimataavvik, pensjoner)	- 522	- 321
Balanseført verdi 31.12	359 859	223 128

*) Som følge av endret rettstilstand for suksesshonorar (carried interest) i Private Equity fond endres Ferd's skattegrunnlag. Ferd inngikk et forlik med myndighetene 8. april 2016 og fikk fullt medhold i spørsmålet om fradragsrett for suksesshonorarer for inntektsåret 2013. Vi opprettholder derfor balanseføring av utsatt skattefordel knyttet til fradrag for suksesshonorar for 2013 og 2014. Da tidligere år ikke var en del av forliket er fradragene for tidligere år ikke endelig avklart. Vi kan derfor regnskapsmessig ikke balanseføre utsatt skattefordel knyttet til disse årene.

NOTE 9**LØNNSKOSTNADER OG GODTGJØRELSE**

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Lønn	63 544	46 508
Sosiale avgifter	10 878	17 717
Pensjonskostnader (se note 15)	7 828	6 733
Andre ytelser	3 309	3 457
Sum	85 559	74 415

Gjennomsnittlig antall årsverk	36	38
--------------------------------	----	----

Lønn og honorarer til konsernsjef

Beløp i NOK 1 000	Lønn	Bonus	Naturalytelser	Pensjon
John Giverholt	3 416	433	307	1 115

Konsernsjefens bonusordning er begrenset oppad til 6,0 mill. Bonus er basert på oppnådde resultater i konsernet.

Konsernsjefen omfattes av Ferd's kollektive pensjonsordninger for lønn under 12 G og oppebærer med det rett til en innskuddsordning. Konsernsjefen har dessuten en ytelsesordning for pensjonsgrunnlaget som er høyere enn 12 G men oppad begrenset til ca 2,2 mill, samt en førtidspensjonsordning som gir mulighet til å fratru ved oppnådd 65 års alder.

Konsernsjefen har rett til 9 måneders etterlønn dersom han må fratru sin stilling.

Honorarer til styret

Det er ikke utbetalt særskilt honorar for styreverv i Ferd AS.

NOTE 10**ANDRE DRIFTSKOSTNADER**

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Leie av bygninger o.l.	6 337	6 159
Honorarer til advokater, konsulenter og revisor	19 175	25 045
Reisekostnader	2 016	1 876
Tap og endring i nedskrivning på fordringer	- 12 836	26 035
Andre kostnader	19 150	17 932
Sum	33 841	77 046

NOTE 11**KOSTNADSFØRTE HONORAR TIL REVISORER**

Oversikt over honorar til selskapets revisor, revisjons- og rådgivningsselskapet Ernst & Young AS:

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Revisjonshonorar	1 089	1 140
Andre attestasjonstjenester		
Andre tjenester utenfor revisjon	446	64
Sum	1 535	1 204

Andre tjenester utenfor revisjon er i hovedsak due diligence tjenester samt bistand til oversettelse av årsregnskap. Alle beløp er eks mva.

NOTE 12

VARIGE DRIFTSMIDLER

2015

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter Driftsløsøre og inventar		Sum
Anskaffelseskost 1.1.	3 920	20 747	24 667
Tilgang		1 366	1 366
Avgang		- 2 124	- 2 124
Anskaffelseskost 31.12.	3 920	19 989	23 909
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.		14 564	14 564
Årets avskrivninger		1 282	1 282
Avgang avskrivninger		- 1 212	- 1 212
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.		14 633	14 633
Balansført verdi 31.12.	3 920	5 355	9 275
Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	-	4-10 år	
Avskrivningsplan		Lineær	
Årlig leie av ikke balansførte driftsmidler	6 337		

2014

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter Driftsløsøre og inventar		Sum
Anskaffelseskost 1.1.	3 118	19 902	23 020
Tilgang	802	3 903	4 705
Avgang		- 3 058	- 3 058
Anskaffelseskost 31.12.	3 920	20 747	24 667
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.		14 938	14 938
Årets avskrivninger		1 554	1 554
Avgang avskrivninger		- 1 928	- 1 928
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.		14 564	14 564
Balansført verdi 31.12.	3 920	6 183	10 103
Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	-	4-10 år	
Avskrivningsplan		Lineær	
Årlig leie av ikke balansførte driftsmidler	6 159		

NOTE 13**BANKINNSKUDD**

Blant balanseførte bankinnskudd inngår følgende bundne midler:

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Skattetrekkkonto	4 624	4 558

NOTE 14**AKSJEKAPITAL OG
AKSJONÆRINFORMASJON**

Aksjekapitalen i selskapet per 31.12.15 består av 183.267.630 aksjer med pålydende NOK 1,-.

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet per 31.12.15 var:

	Antall aksjer	Eierandel
Ferd Holding AS	183 267 630	100,00%

Ferd AS er datterselskap av Ferd Holding AS som igjen er datterselskap av Ferd JHA AS. Ferd deler forretningskontor med Ferd Holding AS og Ferd JHA AS på Lysaker i Bærum. For konsernregnskapet til Ferd JHA AS, ta kontakt med Ferd.

**Aksjer eid indirekte av daglig leder og styremedlemmer i
Ferd AS:**

	Stemmeandel	Eierandel
Johan H. Andresen	69,94%	15,20%

Barna til Johan H. Andresen eier 84,8 % av Ferd AS indirekte gjennom aksjeeie i Ferd Holding AS.

FERDS PENSJONSORDNINGER

Ferd har etablert pensjonsordninger i samsvar med norske lovkrav. De ansatte deltar i en innskuddsbasert pensjonsordning for lønn under 12G.

For lønn over 12 G har Ferd etablert en pensjonsordning som innebærer at de ansatte opptjener en pensjonsrettighet hvert år. Samtidig med etableringen ble ordningen lukket for nyansatte. Rettigheten består av en andel av lønnen over 12 G, samt en avkastningskomponent som avhenger av den ansattes valgte risikoprofil. Pensjonsordningen har mange fellestrekk med en innskuddsordning, men ettersom Ferd ikke gjennomfører løpende utbetalinger til et fond, men har valgt å sitte med avkastningsrisikoen selv, skal ordningen regnskapsmessig klassifiseres som en ytelsesordning. Ferd har innregnet forpliktelsen som en pensjonsforpliktelse og kostnadsfører de løpende innskuddene og den løpende avkastningen etter hvert som de pådras.

Konsernledelsen har dessuten en førtidspensjonsordning som gir de anledning til å gå av fra fylte 65 år. Dette er også en ytelsesordning.

Økonomiske forutsetninger per 31. desember

	2015	2014
Diskonteringsrente	1,90%	2,70%
Forventet lønnsvekst	2,50%	3,25%
Fremtidig forventet pensjonsregulering	1,75%	1,75%
Forventet regulering av G	2,25%	3,00%

YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER**Spesifikasjon av innregnet forpliktelse**

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Nåverdi av ikke-fondsbaserte pensjonsforpliktelser	30 007	24 659
Virkelig verdi av pensjonsmidler		
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i balansen	30 007	24 659

Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 01.01	24 659	83 295
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	3 053	2 004
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	361	1 257
Estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	1 934	1 190
Utbetalte ytelser		- 63 087
Forpliktelser for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 31.12.	30 007	24 659

Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 01.01.		62 716
Utbetalte ytelser		- 62 716
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.		

Estimatavvik innregnet i totalresultat

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Årets estimatavvik på pensjonsforpliktelsen (ytelsesbaserte ordninger)	- 1 934	- 1 190
Netto resultatført estimatavvik for ytelsesbaserte ordninger	- 1 934	- 1 190

Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskap

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	3 053	2 004
Pensjonskostnad på innskuddsordninger	4 094	4 729
Sum pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet som lønnskostnader	7 147	6 733

Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	361	1 257
---------------------------------------	-----	-------

Sum pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet som

NOTE 16

KORTSIKTIG RENTEBÆRENDE
GJELD

Beløp i NOK 1 000	Lånebeløp i NOK 2015	Lånebeløp i NOK 2014
NOK		500 000
Kortsiktig rentebærende gjeld 31.12 til pålydende	-	500 000
Aktiverte opptrekkskostnader	-21 292	-16 975
Balanseført verdi 31.12.	-21 292	483 025

Ferd har en samlet lånefasilitet på 6 milliarder NOK. Opptrekkskostnader knyttet til fasiliteten er periodisert over løpetiden. Da vi ikke har opptrekk på lånefasiliteten per 31.12.2015 klassifiseres de aktiverte opptrekkskostnadene som andre fordringer.

NOTE 17**TRANSAKSJONER OG MELLOMVÆRENDER MED SELSKAP I
SAMME KONSERN**

Ferd AS har følgende utlån og mellomværender mot andre foretak i samme konsern:

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Fordringer		
Kortsiktige fordringer mot foretak i samme konsern	117 884	724 687
Sum fordringer	117 884	724 687
Gjeld		
Kortsiktig gjeld til foretak i samme konsern	70 046	909 732
Sum gjeld	70 046	909 732

Alle konserninterne mellomværender forrentes med 6 mnd NIBOR + 1,5%-poeng.

Langsiktige lån forrentes til antatte markedsbetingelser.

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Tjenester fakturert til konsernselskaper		
Stabstjenester	7 368	8 847
Eiendomsforvaltning	15 737	16 174
Sum inntekter	23 104	25 022
Renter på konserninterne lån og mellomværender		
Renteinntekt	6 352	6 582
Rentekostnader		- 1 269
Netto renteinntekter	6 352	5 313

NOTE 18**BETINGEDE OG IKKE BALANSEFØRTE
FORPLIKTELSER****Garantiansvar og ikke balanseførte forpliktelser**

Beløp i NOK 1 000	2015	2014
Forpliktelser til å yte egenkapitalinnskudd i datterforetak og andre foretak	343 500	343 500
Andre forpliktelser ovenfor datterselskaper	350 000	
Ikke utbetalt, men kommittert kapital til fondsinvesteringer	702 106	620 401
Sum	1 395 606	963 901

Betingede forpliktelser og tvister

Ferd inngikk et forlik med myndighetene 8. april 2016 og fikk fullt medhold i spørsmålet om fradragsrett for suksesshonorarer for inntektsåret 2013. Vi opprettholder derfor balanseføring av utsatt skattefordel knyttet til fradrag for suksesshonorarer for 2013 og 2014. Da tidligere år ikke var en del av forliket og følgelig ennå ikke er avklart, kan vi ikke balanseføre utsatt skattefordel knyttet til disse årene før en endelig avklaring foreligger.

Ferd AS er fortiden ikke part i andre tvister.

Hendelser etter balansedagen

Ferd AS solgte i januar 2016 virksomheten TeleComputing til investeringsfondet IK Investment Partners. Salget ble endelig gjennomført i mars 2016.